

A 10102

Vejle Folkebogsamling 1895-1907

Bibliotekspioneren adjunkt Andreas Schack Steenberg, der stod bag det første angelsaksisk-inspirerede danske folkebibliotek (Horsens, 1894), blev i 1893 opfordret til at tale i Dansk Skoleforening i Vejle om folkebibliotekssagen. Det var Steenbergs første folkebiblioteksforedrag udenfor Horsens. Foredraget førte til, at man i 1895 bad Steenberg om råd og vejledning omkring oprettelse af en folkebogsamling, og herefter indkaldte til møde om sagen. Mødet fandt sted 20. juni, hvor man besluttede at arbejde videre med oprettelsen og nedsatte en foreløbig bestyrelse. Den 18. juli 1895 afholdtes den konstituerende generalforsamling.

Bogsamlingen kunne åbnes for publikum 5. januar 1896.

Det var Latinskolens lærere, der stod bag oprettelsen af biblioteket. I spidsen stod cand. mag. Fr. Weilbach (søn af forfatteren til Dansk Kunstnerlexikon og selv kunsthistoriker). Da Fr. Weilbach i 1897 rejste fra byen, blev hans kollega, cand. mag. Jakob Alsted formand for foreningen og ledende bibliotekar. Den engagerede og administrativt dygtige Alsted stod (først som biblioteksleder, fra 1914 som formand for biblioteksudvalget) bag biblioteksudvikling i Vejle frem til 1925, hvor han blev rektor for Latinskolen (det nuværende Rødkilde Gymnasium).

Folkebogsamlingen blev drevet af den oprettede folkebogsamlingsforening og blev finansieret af bidrag fra foreningens medlemmer, tilskud fra banker og sparekasser, men først og fremmest ved kommunale tilskud suppleret med statslige og amtslige.

Biblioteket havde fra 1896 til huse i Teknisk Skole, Strandgade, men flyttede i 1900 ind i den kommunale administrationsbygning på Kirketorvet. I perioden 1895-1905 var Vejle Folkebogsamling ikke væsentligt forskellig fra bogsamlingerne i andre byer. Den afgørende vækst frem til 1914 skete under Alsteds ledelse efter 1905 og med baggrund i en stigende kommunal (og statslig) finansiering.

Lb.nr.	År	Sign.	Art	Bd.	Pk.	Læg
1	1895	v	Love for Foreningen "Vejle Folkebogsamling". Vejle, 1895.			1
2	1895-1902	v	Love for folkebogsamlingerne i Holbæk og Hjørring. 1895 og 1902. Anm.: Indeholder: Love for Laanebogsamlingen "Wendsyssel" samt andet materiale om Laanebogsamlingen "Wendsyssel". 1895. Love for Holbæk Amts Folkebogsamling. 1902.			1
4	1895-1907	f	Vejle Folkebogsamlings Forhandlingsprotokol, 1895-1907. Anm.: Beslutningsprotokol for bestyrelsen for Vejle Folkebogsamling. Indlagt er løst notat om det igangsættende møde 18.7.1895	1		
5	1895-1914	m	Medlemsprotokol 1895-1914 for Vejle Folkebogsamling og Biblioteket for Vejle By og Amt. 1895-1914. Anm.: Er en <u>lånerfortegnelse</u> , der indeholder oplysninger om lånerens navn, stilling, bopæl, lånernummer og kontingentbetaling. Ordnet indenfor det enkelte år efter lånernummer. Afspejler således benytterskaren, der har kraftigt islæt af håndværkere, arbejdere og skoleelever.	1		
6	1895-1906	m	Medlemsfortegnelse for Veile Folkebogsamling, 1895-1906. Anm.: Er en fortegnelse over <u>foreningens</u> <u>medlemmer</u> med angivelse af stilling og kontingentbetaling. Det er i højere grad personer fra byens toneangivende kredse, man finder i denne protokol.			1
7	1895-1906	k	Korrespondance vedrørende Vejle Folkebogsamling, 1895-1906. Anm.:			1

			<p>Udover korrespondance om bibliotekets oprettelse og virksomhed indeholder lægget bl.a.:</p> <p>Breve fra Andreas Schack Steenberg (29.10.1895) til Frederik Weilbach med anbefaling og instruktion i anvendelse af bogkorts-system til udlånsnotering. Steenberg vedlægger eksempel på bogkort/datokort fra Chelsea Public Libraries for at illustrere teknikken. Brugen af systemet har han allerede ”anbefalet Aalborg Folkebogsamling og som bliver optaget der”. Steenberg tilføjer at ”denne Maade vilde jeg ubetinget have anvendt, hvis jeg havde kendt den, da jeg indrettede vor Folkebogsamling” (d.v.s. i Horsens).</p> <p>Med henblik på oprettelse af læsestue i Vejle spørger Jakob Alsted i 1899 Steenberg, hvor i landet der er oprettet læsestuer. Steenberg svarer: Aalborg, Maribo og Hjørring. Lægget indeholder breve fra Aalborg og Hjørring, hvor man beretter om, hvorledes man lokalt har tilrettelagt læsestuevirksomheden.</p> <p>December 1905: Indbydelse fra Danmarks Folkebogsamlinger til at indmelde sig som medlem i foreningen.</p>			
8	1906	k	<p>Korrespondance vedrørende oprettelse af læsestue 1906 i forbindelse med Vejle Folkebogsamling.</p> <p>Anm.: Folkeuniversitetsbiblioteket (oprettet 1904) fungerede i forvejen som læsesal i et lokale ved siden af Folkebogsamlingen. Det var Folkebogsamlingens ønske om også at have en læsesal som gav anledning til en sammenlægning af de to biblioteker i 1907.</p>			1
9	1906	k	<p>Vejle Byraads godkendelse af sammenlægningen af Folkeuniversitetsbiblioteket og Vejle Folkebogsamling. 1906.</p> <p>Anm.: Indeholder Alsteds og Orlufs forslag 1906 til sammenslutning af ”Folkeuniversitetsbiblioteket, Centralbibliotek for Vejle Amt” og ”Vejle Folkebogsamling”. Indeholder tillige byrådets godkendelse af forslaget samt ønsker om rettelser i aftalen. Byrådet forkastede i øvrigt Alsted og Orlufs</p>			1

			forslag om, at det nye bibliotek skulle hedde "Vejle Amtsbibliotek" og ønskede i stedet at det fik navnet "Biblioteket for Vejle By og Amt", da kommunen (og ikke amtet) ville blive hovedbidragsyder til biblioteket. Byrådet ønskede endvidere læsesalen åben hver søndag aften.			
10	1896-1906	r	Driftsregnskab for Vejle Folkebogsamling 1896-1906.			1
11	1896-1915	r	Regnskabsbog for Laanerkassen for Vejle Folkebogsamling og Biblioteket for Vejle By og Amt. 1896-1915. Anm.: Indeholder: Regnskabsbog for Laanerkassen 1896-1915. (Regnskabsbogen vedrører skrankekassen: kontingent, salg af kataloger m.v.). Udlaanenes Antal 1897-1907 fordelt på de forskellige opstillingskategorier (skønlitteratur, historie m.v.). Indmeldelsesprotokol med laanerunderskrifter, 1896-1897.	1		
12	1895-1908	r	Veile Folkebogsamling: Kassebog. 1895-1908. Anm.: Vedrører bibliotekets indtægter og udgifter generelt. Lønudgifterne giver et billede af, hvem der passede de daglige vagter (løjtenant Ishøy, fru Wolff m.fl.). Fra feb. 1907 foreløbigt og delvist regnskab for BVBA.	1		
13	ca. 1906	e	Diverse tegninger vedrørende lokaleindretning i forbindelse med sammenlægningen af Folkeuniversitetsbiblioteket og Folkebogsamlingen. Ca. 1906. Anm.: Udover skitser over ombygning af lokalerne i 1906 indeholder lægget også tegninger til nye reoler m.v. Tegningerne illustrerer systemet med ekspeditionsluge og lukkede hylde.			1
14	1895-1897	u	Udklip af avisartikler vedrørende Vejle Folkebogsamling 1895-1897. Anm.: Om Folkebogsamlingens oprettelse samt beretninger 1896 og 1897.			1

16	1895	u	<p>Afskrift af avisartikler 1895.</p> <p>Anm: Kopier af avisomtalen af de to møder, der lå til grund for Vejle Folkebogsamlings oprettelse (to af artiklerne er med i læg 14):</p> <p>Mødet 20.6.1895 i Skoleforeningen, hvor muligheden for oprettelse af et bibliotek blev præsenteret.</p> <p>Konstituerende generalforsamling for Vejle Folkebogsamling 18.7.1895.</p>			1
17	1896-1913	a	<p>Statistikker over udlån, hjemlån, medlemmer, lånere samt over udgiftsposter og lånernes samfundsstilling.</p> <p>Anm.: Fra 1907 medtages desuden statistik over læsesalsbesøg.</p> <p>Indeholder endvidere grafiske fremstillinger af Udlånets størrelse 1896-1908 og Udgiftsposter 1896-1908, begge grafer sandsynligvis udarbejdet af Jakob Alsted.</p>			1
	1897-1915	a	<p>Statistikprotokol 2.9.1907-30.6.1915.</p> <p>Anm.: Bag i protokollen ”Oversigt over Udlånenes Fordeling (på afdelinger) fra 1897-98”.</p> <p>Placeret i A10104, lbnr. 90.</p>	1		
	1896-1927	a	<p>Statistiske oversigter 1896-1915 samt 1927.</p> <p>Anm.: Indeholder bl.a.: Samlet bindantal 1897-1915 (med blyant ført frem til 1938). Samlet Udlån 1897-1915.</p> <p>Placeret i A10104, lbnr. 91.</p>			1
18	1896-1911	a	<p>Veile Folkebogsamling: Fortegnelse over nyanskaffede Bøger. 1896-1911.</p> <p>Anm.: Frem til 1901 er tilvæksten angivet med forfatter og titel. Efter 1901 kun med accessionsnummer.</p> <p>Bag i bogen: Liste over bortkomne Bøger, begyndt September 1902 (slutter 1905).</p>	1		
19	1896	a	<p>Fortegnelse over Vejle Folkebogsamling. Vejle,</p>	1		

			<p>1896.</p> <p>Anm.: Indledes med oplysninger om Folkebogsamlingens oprettelse samt Regler for Udlaan fra Vejle Folkebogsamling.</p> <p>Bøgerne er anført alfabetisk efter forfatterens efternavne, men under den enkelte titel henvises til bogens placering (emneopstillingen (Bogstav A til G) samt accessionsnummer).</p>			
20	1901	a	<p>Tillæg 1901 til Fortegnelse over Vejle Folkebogsamling.</p> <p>Anm: Også indeholdt i lbnr.19.</p>			1
21	1902	a	<p>Fortegnelse over Vejle Folkebogsamling. 1902.</p> <p>Anm.: Indledes med ”Regler for Udlaan fra Vejle Folkebogsamling” samt redegørelse for bogsamlingens opdeling.</p> <p>Bøgerne er anført efter samme systematik som i lbnr. 19.</p>	1		
22	1896	a	<p>Bogfortegnelse for Laanebogsamlingen ”Vendsyssel”, Hjørring, stiftet i Januar1889. Hjørring, 1896</p> <p>Anm.: Indledt med ”Regler for Bogudlaan”. Hele samlingen opstillet rent alfabetisk efter forfatterens efternavn, med angivelse af accessionsnummer. Ingen emneopdeling.</p> <p>Kan have tjent som forlæg for Vejles første bogkatalog.</p>	1		

